

موضوع:

علوم قرآن: ۱۲۳ (قرآن: ۲۲۶)
گروه مخاطب:
- تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۱۶۵۳

مسئله انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۳۲۴۱

کتابهای مرکز فرهنگ و معارف قرآن ۸۴

خراسانی، علی، ۱۳۳۲ -

آخرت سرای پایدار / علی خراسانی؛ تهیه مرکز فرهنگ و معارف قرآن. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۷.

۱۱۰۸ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۱۶۵۳. کتابهای مرکز فرهنگ و معارف قرآن؛ ۸۴) (علوم

قرآن؛ ۱۲۳؛ قرآن؛ ۲۲۶)

۱۵۰۰۰ ریال؛ 8 - 602 - 548 - 964 - 978 ISBN

فهرست نویسی براساس اطلاعات قلمی.

All Khorasani, The Hereafter, the Everlasting House

ص. ع. به انگلیسی:

کتابخانه؛ ص. (۱۰۱) - ۱۱۰۲ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. معاد - جنبه های قرآنی. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز فرهنگ و معارف قرآن

ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان

۲۹۷/۱۵۹

ع ۲ م ۱۰۶/۵۷ BP

۱۳۸۷

آخرت سزای پایدار

علی خراسانی

تهیه: مرکز فرهنگ و معارف قرآن

بیتنا
۱۳۸۷

بوستان کتب

آخرت سرای پایدار

- نویسنده: علی خراسانی • تهیه: مرکز فرهنگ و معارف قرآن
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب • نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۷
- شمارگان: ۲۰۰۰ • بها: ۱۵۰۰ تومان

تمام حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

فروع و مراکز

- ✓ دفتر مرکزی: قم، خ شهیدا (صفایه)، مزب ۹۱۷، تلفن: ۷۷۲۲۱۵۵-۷، شماره: ۷۷۲۲۱۵۴، تلفن پخش: ۷۷۲۲۲۲۶
- ✓ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهیدا (هر شه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب یا همکاری ۱۷۰ ناشر)
- ✓ فروشگاه شماره ۲: تهران، خ فلسطین جنوبی، دست چپ کوچه دوم (پشن)، تلفن: ۶۶۴۶۰۷۳۵
- ✓ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۲۳۳۶۷۲
- ✓ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۲۲۲۰۳۷۰
- ✓ فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۲۲۲۱۷۱۲
- ✓ پخش بکتا (پخش کتب اسلامی و انسانی)، تهران، خ حافظ، فرسیده به چهار راه کالج، پیش کوچه یامشاد، تلفن: ۸۸۹۲۰۳۰۳
- ✓ نمایندگی‌های فروش کتاب مؤسسه در داخل و خارج کشور (همیشه برگه نظرخواهی آثار انتهایی کتاب)

پست الکترونیک: [E-mail:info@bustaneketab.com](mailto:info@bustaneketab.com)

دریافت پیام کوتاه (SMS): ۱۰۰۰۲۱۵۵

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت:

<http://www.bustaneketab.com>

با قدردانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • سرپرستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: حیدر کریمی • چکیده عربی: سهیله خانگی • چکیده انگلیسی: مریم خانگی • فیبا: مصطفی مصطفی • اصلاحات حروف نگاری: مژگان فرمانی • صفحه‌آرا: حسین محمدی • نمونه خوانی: شکر الله آقازاد • کنترل نمونه خوانی: محمد جواد مصطفوی • بازخوانی نهایی متن: بیژن سهرابی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سید رضا موسوی منش • طراح جلد: مسعود تجابئی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی • آماده‌سازی: سیدرضا محمدی • مشاورات چاپ: علی علیزاده و سایر همکاران • امور چاپ: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی.
- رئیس مؤسسه
- سید محمد کاظم شمس

۱۶	۱۷
۱۸	۱۹
۲۰	۲۱
۲۲	۲۳
۲۴	۲۵
۲۶	۲۷
۲۸	۲۹
۳۰	۳۱
۳۲	۳۳
۳۴	۳۵
۳۶	۳۷
۳۸	۳۹
۴۰	۴۱
۴۲	۴۳
۴۴	۴۵
۴۶	۴۷
۴۸	۴۹
۵۰	۵۱
۵۲	۵۳
۵۴	۵۵
۵۶	۵۷
۵۸	۵۹
۶۰	۶۱
۶۲	۶۳
۶۴	۶۵
۶۶	۶۷
۶۸	۶۹
۷۰	۷۱

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار
۱۱	مقدمه
۱۵	ایمان به آخرت در میان ملت‌ها
۱۸	ایمان به آخرت در اسلام
۲۱	مشأب ایمان به آخرت
۲۱	۱. وحی
۲۸	۲. فطرت
۳۰	۳. عقل
۳۱	الف) حکمت الهی
۳۲	ب) عدل الهی
۳۵	شباهت‌ها و تفاوت‌های دنیا و آخرت
۳۵	الف) شباهت‌ها
۳۸	ب) تفاوت‌ها
۶۳	رابطه دنیا و آخرت
۶۹	جمع یا تضاد دنیا و آخرت

- ۷۷..... آثار ایمان به آخرت
- ۷۷..... ۱. آرامش
- ۷۹..... ۲. حق پذیری
- ۸۱..... ۳. انجام دادن تکالیف فردی و اجتماعی
- ۸۵..... ۴. فرجامی نیکو
- ۸۷..... توشه آخرت
- ۸۷..... ۱. ایمان
- ۹۰..... ۲ و ۳. تقوا و فروتنی
- ۹۱..... ۴. عمل صالح
- ۹۴..... منازل و مراحل آخرت
- ۱۰۱..... کتابنامه

پیش‌گفتار

فراهم‌آوری دایرة المعارف قرآن کریم، با حدود سه هزار مقاله، به زبانی علمی و نو، فرصتی است مبارک که پس از قرن‌ها، دستداران قرآن را دست‌داده است. دریغ بود که این فرصت بگذرد و بهره‌ای درخور از آن نصیب نشود. هرچند تفهیم فراهم‌سازی این دایرة المعارف، خود، نعمت و بهره‌ای بزرگ است، بیاید پذیرفت که تلاش گسترده‌ی بانیان این حرکت نمی‌تواند صرفاً در قالب مقاله‌های دایرة المعارف بروز و ظهور یابد. چه بسیار رنج‌ها که برده می‌شود تا موضوعی منقح و تمیز شود، پرونده‌ای علمی سامان یابد، دست‌نوشته‌هایی فزاهتم آید و سرانجام مقاله‌ای مختصر و مفید پدیدار شود؛ اما مقاله‌ای که حاصل نهایی آن همه تلاش است، نمی‌تواند بازتاباننده همه دریافت‌های قرآنی در آن موضوع باشد. بسیار مطالب و دریافت‌ها می‌ماند که حجم محدود و نیز نحوه‌ی خاص نگارش مقاله دایرة المعارفی، اقتضای طرح آنها را ندارد.

چنین است که مقدر و مقرر شد تا در کنار آن کار عظیم، طرحی دیگر نیز در افتد؛ طرح «فراهم‌سازی تک‌نگاشت‌های قرآنی». تک‌نگاشت قرآنی، رساله‌ای است مفصل‌تر از مقاله دایرة المعارفی در موضوع مربوط که حاصل تأملات و پژوهش‌های نویسنده، هیئت علمی، فراهم‌آوردندگان پرونده علمی و دیگر کوشندگان آن مقاله را در گستره‌ای وسیع‌تر باز می‌تاباند و چون به فنون خاص

دائرة المعارف نگاری محدود و مقید نیست، با مجالی مبسوط‌تر، وجوه آن موضوع را می‌شکافد.

گمان نمی‌رود که ضرورت نگارش این تک نگاشت‌ها بر اهل تحقیق پوشیده باشد، به ویژه آن‌که چنین کاری - اگر نگوییم بی سابقه است - کم سابقه و آثار آن، بسیار گسترده و دیرپاست.

جز ارباب پژوهش و نگارش، عموم دانش پژوهان در حشد مطالعات پایه اسلامی نیز می‌توانند از این تک نگاشت‌ها بهره گیرند و به جای مراجعه به چندین مأخذ دست چندم، به حاصل کاوش در منابع دست اول و متقن روی آورند. بدین طرز نگارش تک نگاشت‌های قرآنی، از این منظر و با این رویکرد، گسالی است مبارک که امید می‌رود در کنار تدوین دائرة المعارف به مقصد نائل آید. شایان ذکر است که لزوماً نام مدخل‌های دائرة المعارف بر تک نگاشت‌ها نهاده نمی‌شود. سلاست و روانی قلم، علمی بودن مطالب، استناد و اتکالی علمی و دیگر ویژگی‌هایی که به اتقان محتوایی یا زبانی اثر باز می‌گردد، در تک نگاشت نیز، همانند مقاله مراعات می‌شود؛ لیکن به شرحی که گذشت، نویسنده در تفصیل مطالب و بهره‌وری از منابع، دستی گشوده‌تر خواهد داشت. از این روی توان ادعا کرد که حتی بهره‌گیران از دائرة المعارف، هرگز از این تک نگاشت‌ها بی‌نیاز نخواهند بود، به ویژه آن‌که در این مجموعه به‌مآخذ تازه و معاصر بیشتر عنایت می‌شود و برخی از مطالب، نوظهور در قلمرو موضوع قرآنی مورد بحث نیز مد نظر خواهند بود. امید است در این قلمرو، هم‌گام با پدیدسازی افقی نو در تحقیقات قرآنی، زمینه‌ساز حرکت‌های بالنده‌تر، و بهره‌جویی‌های بیشتر علمی و عملی از این چشمه‌سار مبارک باشد؛ بمنه و کرمه...

این دفتر، تک‌نگاشتِ مقالهٔ «آخرت» اثر فاضل‌گرامی جناب حجّة الاسلام والمسلمین آقای علی خراسانی است. بر خود لازم می‌دانیم که زحمات مؤلف محترم را ارج نهاده، از یکایک دانشورانی که در فراهم آوردن این اثر کوشیده‌اند، قدردانی کنیم.

یوسفی مقدم

سرپرست مرکز فرهنگ و معارف قرآن

والكافة جميعاً من أجل رفاهية الإنسانية بأكملها، فالعلماء والباحثون في مختلف المجالات، من الفيزياء إلى الطب، من الفلسفة إلى الفنون، جميعاً يسعون وراء الحقيقة، وهم الذين يخلقون المعرفة التي نعيش عليها اليوم.

ونقد

نأية من أجله، ونحن في بداية عهد

«بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٠. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١١. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٢. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٣. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٤. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٥. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٦. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٧. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٨. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ١٩. «بئس ما وعدكم الله وعذابه» ٢٠.

بئس ما وعدكم الله وعذابه **مقدمه**

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

بئس ما وعدكم الله وعذابه

«آخرت» در این گونه موارد، از آن جهت مؤنث آمده که یکی از واژه‌های الدار، الکَرَّة^۱، النَّشَاءُ^۲ یا الحِیَاةُ^۳ موصوف مقدر آن است و چون موصوف مؤنث بوده، صفت به تبع آن مؤنث استعمال می‌گردد.

آیات فراوانی از قرآن، در مورد عالم-آخرت به بحث پرداخته است؛ به طوری که گفته شده، حدود دوهزار آیه در قرآن به نحوی بر آن جهان دلالت دارد.^۴

دنه مباحث گوناگون موضوع آخرت را در قرآن کریم، از واژه‌هایی فراوانی مانند بَرِزْخ، بَعث، حَشْر، نَشْر، لُحْرَاط، قِیَامَت، مِیْزَان، یَوْمَ الدِّیْن، یَوْمَ التَّرْقَاقِ، یَوْمَ الْحَسْرَةِ، یَوْمَ الْحِسَابِ، وَذَٰلِهَا وَآئِدٌ دِیْکَرٌ نَمِی تُوَانِ اسْتِفَادَه کَرْدَنِ زَیْرَا هَر یِکِ از اَیْنِ وَآزْکَانَ بَه یِکِ از مَرَاجِلِ جِهَان، اَخْرَت، یا بَه خُصُوصِیَّتِی از آن جِهَان اشْطَارَه دَاوَد: «وَإِنَّا نَؤْتِیْکَ تُوْجِهَ بَه اَیْنِ کِبَرِ دَرِ وَآئِدِ «اَخْرَت» تَقَابِلِ بَا جِهَانِ نَخْلَیْنِ (دُنْیَا) نَهْفَتَه چنان که در قرآن نیز در موارد متعدده دُنْیَا وَ اَخْرَت کَر کِنَاز هَم قَرَار کَر فَتَه اسْتِفَادَه مَنَاسِب مَرَبُوتِ اسْتِ اَیْسَ دَرِ مَوْضُوعِ اَخْرَت؛ بَه مَشَاوِلِ کُلِّی مَرْبُوطَ بَه اَن جِهَانِ بَر دَاخْطَه شَوَد؛ اَز اَن جَا که این گونه بحث‌ها در قرآن بیشتر با دو واژه «اَخْرَت» وَ «یَوْمَ الْاَآخِر» بیان شده، کُوشِیْدِه اَیْمِ از واژه‌های دیگر نیز در اَعْوَانِ تَفَاوُتِ هَایِ دُنْیَا وَ اَخْرَت - کِه بَه تَبْیِنِ حَقِیْقَتِ اَخْرَت مِی بَر دَاوَد - وَ مَنَازِلِ وَ مَرَاجِلِ اَخْرَت - کِه دَر اَن پُشْتَر اَی جِزْیَه اسْتِفَادَه از آیات مشتمل بر واژه‌های دیگر نیست - کَمَفْرَا اسْتِفَادَه شَوَد وَ بَیْشَر بَه اَیْآتِی بَر دَاخْطَه شَوَد کِه دَر بَر دَارَنْدَه یِکِ از دو واژه مزبور باشند. بنابراین به مبحث «قیامت» و حوادث دهشتناک آن - که با فروپاشی این جهان مقارن است - هَم چنین موضوع «معاد» و استدلال‌های عقلی و نقلی در اثبات آخرت و نیز پاسخ به

۱. ۲۷. ص ۱۱۱، پایه ۴

۲. ص ۱۱۲، پایه ۵

۳. ۱۰۲. ص ۱۱۲

۴. ۱۰۸. پایه ۷

۵. ۹۸. پایه ۸

۱. مجمع البیان، ج ۱، ص ۱۲۳.

۲. تفسیر صدر المتألّهین، ج ۱، ص ۳۰۳.

۳. التفسیر الکبیر، ج ۲۸، ص ۳۰۳.

۴. معارف قرآن، ص ۴۸۲.

شبهات درباره آن جهان، به تفصیل پرداخته نمی‌شود.

برخی، از تعبیر قرآن درباره جهان دیگر، به «الیوم الاخر» و «آخرت»، استفاده کرده‌اند که حیات انسان بلکه دوره جهان، در مجموع دو دوره تقسیم می‌شود و هر دوره را به عنوان یک روز باید شناخت؛ یکی، روز و دوره‌ای که اول است و پایان می‌پذیرد (دنیا) و دیگر، روز و دوره‌ای که آخر است و پایان نمی‌پذیرد (آخرت)؛ هم‌چنان‌که در برخی آیات از زندگی دنیوی به «اولی» و از حیات اخروی به «آخرت» تعبیر شده است.^۱

علی خراسانی

در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود. در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود.

در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود. در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود.

در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود. در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود.

در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود. در این کتاب سعی شده است تا با استفاده از روش‌های نوین آموزشی، مفاهیم پایه‌ای ریاضیات را به سادگی و به روشی جذاب برای دانش‌آموزان بیان شود.

نویسنده: ...